29/12/2023

Άρθρο – παρέμβαση του Προκόπη Παυλόπουλου: Αντιπροσωπευτική Δημοκρατία και Οικονομική Παγκοσμιοποίηση

/ Γνώμες

Άρθρο – παρέμβαση στη Realnews του τέως Προέδρου της Δημοκρατίας Προκόπη Παυλόπουλου:

“Αντιπροσωπευτική Δημοκρατία και Οικονομική Παγκοσμιοποίηση – Προς την «επικυριαρχία» της Οικονομίας επί των θεσμών”

Κυριακή 24 Δεκεμβρίου 2023

Όσο και αν οι «πάλαι ποτέ διαλάμψασες» ακραίες νεοφιλελεύθερες αντιλήψεις της «Σχολής του Σικάγου» -από τη δεκαετία του 1950, υπό την καταλυτική επιρροή του Milton Friedman (Nobel Οικονομικών Επιστημών, το 1976)- φαίνονται πια ξεπερασμένες, η ολοκληρωμένη σήμερα Οικονομική Παγκοσμιοποίηση, με κύριους «παίκτες» τις Αγορές και τις μεγάλες Τράπεζες, «ακόμη χορεύει στον ρυθμό» τους.

Άρθρο του Προκοπίου Παυλοπούλου, τέως Προέδρου της Δημοκρατίας, Ακαδημαϊκού, Επίτιμου Καθηγητή του ΕΚΠΑ

Ι.Και τούτο, διότι θέσεις όπως εκείνες περί της οιονεί «χαρισματικής» «αυτορρύθμισης» της Οικονομίας και της επιτακτικής ανάγκης «απορρύθμισης» -κατ’ ουσίαν αποδυνάμωσης του κανονιστικού πλαισίου κρατικής παρέμβασης «καλά κρατούν» εντός της «χωρίς σύνορα» διεθνούς οικονομικής πραγματικότητας, εμπεδώνοντας με αυτό τον τρόπο ένα είδος «επικυριαρχίας» του «οικονομικού» επί του «θεσμικού». Δηλαδή μιας «επικυριαρχίας», στο πεδίο της οποίας το οικονομικό γίγνεσθαι εξελίσσεται κατ’ εξοχήν με «πυξίδα» αποφάσεις των Αγορών και των Τραπεζών που ερείδονται επί κανόνων, τους οποίους οι ίδιες «θεσπίζουν» δίχως ίχνος δημοκρατικής νομιμοποίησης. Και πολύ λιγότερο, ή και καθόλου, μέσω προσφυγής σε αποφάσεις των επιμέρους Κρατών και των Διεθνών Οργανισμών -συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς οντότητας της Ευρωπαϊκής Ενωσης- που λαμβάνονται σύμφωνα με δημοκρατικώς νομιμοποιημένους κανόνες δικαίου των Εθνικών Εννομων Τάξεων, της Διεθνούς Εννομης Τάξης και της Ευρωπαϊκής Εννομης Τάξης. Ακριβώς γι’ αυτό, παραμένει πάντα επίκαιρη, καθότι κλασική, η ρήση του John Maynard Keynes -όπως του την αποδίδει ο Angus Deaton (Nobel Οικονομικών Επιστημών, το 2015)- κατά την οποία «το κρίσιμο πολιτικό πρόβλημα της Ανθρωπότητας συνίσταται στο πώς θα συνδυάσουμε τρία πράγματα: Την οικονομική αποτελεσματικότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη και την ατομική ελευθερία». Βεβαίως, ας αντικαταστήσουμε -δίχως να αλλοιώνουμε τη σκέψη του Keynes- στους καιρούς μας την «ελευθερία» με τα Θεμελιώδη Δικαιώματα του Ανθρώπου, in globo.

ΙΙ. Για το πώς φθάσαμε σε αυτό το σημείο πολλά και «πολυπρισματικά» επιστημονικά επιχειρήματα συγκλίνουν και στην ακόλουθη, μεταξύ άλλων, εξήγηση: Λόγω της εγγενούς ιδιοσυστασίας της Οικονομικής Παγκοσμιοποίησης είναι προφανές ότι τα «αντανακλαστικά» της Οικονομίας, άρα των Αγορών και των Τραπεζών, κατά τη λήψη αποφάσεων κυρίως σε κρίσιμες περιόδους -όπως αυτή της παρατεταμένης βαθιάς οικονομικής κρίσης μετά το 2008, της οποίας έως σήμερα βιώνουμε τις επιπτώσεις- είναι ασυγκρίτως ταχύτερα από τα αντίστοιχα «αντανακλαστικά» των οργάνων των Κρατών, των Διεθνών

Οργανισμών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αυτοθρόως δε και της Ευρωζώνης. Πολλώ μάλλον όταν η τελευταία «χωλαίνει» έναντι των Αγορών και των Τραπεζών, στο μέτρο που, ενώ δημιουργήθηκε ως «Οικονομική και Νομισματική Ένωση» κινείται κατά κύριο λόγο -και σε πολλές περιπτώσεις αποκλειστικώς- ως «Νομισματική Ενωση». Κάτι πρωτόγνωρο για τα δεδομένα του καπιταλιστικού συστήματος εν γένει, αφού κατά τούτο ένα νόμισμα καλείται να επιβιώσει στον «αδήριτο» παγκόσμιο οικονομικό ανταγωνισμό δίχως το σταθερό οικονομικό υπόβαθρο μιας στοιχειωδώς ενιαίας οικονομικής πολιτικής. Ετσι εξηγείται και το ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, «καρδιά» του όλου τραπεζικού συστήματος της Ευρωζώνης, συνήθως σύρεται «ασθμαίνοντας» πίσω από τα «πεπραγμένα» των Αγορών και των Τραπεζών στη διεθνή οικονομική «κονίστρα».

III. Αυτό συνεπάγεται και το ότι εντός του Παγκόσμιου Οικονομικού Συστήματος οι Αγορές και οι Τράπεζες έχουν οργανώσει ένα ισχυρότατο «τραπεζοκεντρικό» οικονομικό σύστημα, κατά τη λειτουργία του οποίου τα όργανά τους λαμβάνουν, και μάλιστα ανάλογα με τα δικά τους και μόνο συμφέροντα, αποφάσεις πολύ πιο γρήγορα από τα όργανα των Κρατών, των Διεθνών Οργανισμών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης. Με αποτέλεσμα οι αποφάσεις των τελευταίων, όταν εφαρμόζονται οπωσδήποτε «κατόπιν εορτής», να παίρνουν τα χαρακτηριστικά μιας απεγνωσμένης «άμυνας» έναντι των προηγούμενων «τετελεσμένων» των οργάνων των Αγορών και των Τραπεζών. «Αμυνας» η οποία, κατά κανόνα, αποδεικνύεται από ανεπαρκής έως αμελητέα. Η δε οικονομική και κανονιστική «υφή» του ως άνω «πρωθυστέρου» είναι, λόγω της αντίστοιχης, άκρως δυναμικής, «υφής» της Οικονομικής Παγκοσμιοποίησης, τέτοια, ώστε κάθε προσπάθεια των οργάνων του Κράτους, των Διεθνών Οργανισμών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης να προηγηθούν στο οικονομικό αυτό «ράλι» ή και να δράσουν κατασταλτικώς, ως προς τις αποφάσεις των Αγορών και των Τραπεζών, καθίσταται, a priori και σε μεγάλο βαθμό, καταδικασμένη σε αποτυχία.

IV. Οι προμνημονευόμενες τάσεις της Οικονομικής Παγκοσμιοποίησης δείχνουν με ευκρίνεια ότι, όπως ήδη επισημάνθηκε, είναι ισχυρά ακόμη τα ερείσματα της «Σχολής του Σικάγου» περί της «θείας χάριτος» της «αυτορρύθμισης» της Αγοράς και περί της ανάγκης ευρείας «απορρύθμισης» του κρατικού κανονιστικού «πλέγματος», μιας και ο, lato sensu, κρατικός παρεμβατισμός -ακόμη και περιορισμένος, ratione loci και ratione temporis, κατά το πρότυπο του Keynes - οφείλει να «υποκλίνεται» μπροστά στην «αυθεντία» των Αγορών και των Τραπεζών. Τούτο οδηγεί, περαιτέρω, στο ότι η «επιτακτική ανάγκη» ενίσχυσης του Τραπεζικού Συστήματος και εν γένει επιβίωσης των Αγορών -με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο να «πρωταγωνιστεί» στην επικράτηση τέτοιων αντιλήψεων, όπου παρεμβαίνει κατά περίπτωση- απολήγει, μοιραίως, και στην υιοθέτηση

πολιτικών μακροχρόνιας λιτότητας, παρόμοιων με αυτές που εφαρμόζουν, «πειθαναγκαζόμενα», ορισμένα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ενωσης και της Ευρωζώνης -με πρώτη την Ελλάδα- εδώ και πάνω από δέκα χρόνια. Εν είδει μοιραίου «σπιράλ», το εισόδημα των εργαζομένων εξανεμίζεται με τη «συνέργεια» του «κυκλώπειου» βάρους του δημόσιου και του ιδιωτικού χρέους και ενίοτε του πληθωρισμού, οι ανισότητες -που σε διεθνή κλίμακα παίρνουν το σχήμα παρεμφερών ή ακόμη μεγαλύτερων ανισοτήτων Κρατών μεταξύ τους- διευρύνονται με «γεωμετρική πρόοδο» και το Κοινωνικό Κράτος Δικαίου, με επίκεντρο τα Εθνικά Συστήματα Υγείας των πληττόμενων Κρατών, «τρέχει χωρίς φρένα» στον κατήφορο της κατάρρευσης.

V. Ποιος μπορεί, λοιπόν, να αμφισβητήσει -και οπωσδήποτε στην εποχή μας- ότι η κατά τα ανωτέρω «επικυριαρχία» του «οικονομικού» επί του «θεσμικού» επηρεάζει αρνητικώς, και δη πολλαπλώς, τους θεσμούς της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας ως εγγύησης της Ελευθερίας; Οι βασικοί της «πυλώνες», το Κράτος Δικαίου και προεχόντως το Κοινωνικό Κράτος Δικαίου, μαζί με τη δημοκρατικώς εδραιωμένη Αρχή της Νομιμότητας, τελούν υπό συνθήκες «απώλειας στήριξης» στα οικεία κοινωνικά σύνολα. Η άσκηση των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου -με «κολοφώνα» τα Κοινωνικά Δικαιώματα που συνθέτουν τον πυρήνα της Κοινωνικής Δικαιοσύνης- αποδυναμώνεται επικίνδυνα, συμπαρασύροντας την πολύτιμη «ασπίδα προστασίας» υπέρ της αξίας του Ανθρώπου και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς του. Επέκεινα, οι οικονομκώς ασθενέστεροι περιθωριοποιούνται, η ανθρωπιστική διάσταση της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας μπαίνει πάνω στην «προκρούστεια κλίνη» του οικονομικού κυνισμού, η πραγματική «αριστεία» παραμερίζεται για χάρη της αφόρητης μετριότητας, η οποία νομοτελειακώς επιβάλλει μιαν «αποπνικτική» «δικτατορία των μετρίων». Να γιατί η ρήση του Keynes που προεκτέθηκε ήταν «προφητική» και δεν έχει χάσει τίποτα από την ικμάδα της αλήθειας και, επομένως, του «κλασικισμού» της.

Και μια πρόσθετη, καταληκτική, επισήμανση: Δυστυχώς, πολλοί εκ των οικονομολόγων σήμερα -έστω και αν φιλοδοξούν να θεωρούνται «κορυφαίοι» διεθνώς- δεν αισθάνονται την ανάγκη να αντισταθούν στις «σειρήνες» των Αγορών και των Τραπεζών, προκειμένου αυτές να προσαρμοσθούν στα πρότυπα που είναι συμβατά με τους θεσμούς και τους κανόνες της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας. Κατόπιν τούτου, ολοένα και περισσότερο αναγκάζονται να «περιστρέφονται γύρω από τον άξονα» των αποτυχιών των προβλέψεών τους, επιχειρώντας να τις εξηγήσουν ή και να τις δικαιολογήσουν. Δίχως να αντιλαμβάνονται, ή και με το να υποτιμούν, ότι η ως άνω τακτική τους υπονομεύει το κύρος τους -ακόμη και όταν «στέφεται» με Nobel- και απλώς επιβεβαιώνει το ειρωνικό απόφθεγμα του διάσημου Καναδού συγγραφέα και εκπαιδευτικού

Laurence J. Peter, κατά το οποίο «οικονομολόγος είναι ο ειδικός που θα ξέρει αύριο γιατί δεν έγιναν σήμερα όσα είχε προβλέψει χθες».

Παρέμβαση

Άρθρο του **Προκοπίου Παυλοπούλου**
Τέως Προέδρου της Δημοκρατίας, Ακαδημαϊκού, Επίτιμου Καθηγητή του ΕΚΠΑ

Αντιπροσωπευτική Δημοκρατία και Οικονομική Παγκοσμιοποίηση

Προς την «επικυριαρχία» της Οικονομίας επί των Θεσμών;

Όσο και αν οι «πάλαι ποτέ διαλάμψασες» ακραίες νεοφιλελεύθερες αντιλήψεις της «Σχολής του Σικάγου» -από τη δεκαετία του 1950, υπό την καταλυτική επιρροή του Milton Friedman (Nobel Οικονομικών Επιστημών, το 1976)- φαίνονται πια ξεπερασμένες, η ολοκληρωμένη σήμερα Οικονομική Παγκοσμιοποίηση, με κύριους «παίκτες» τις Αγορές και τις μεγάλες Τράπεζες, «ακόμη κερδίζει στον ρυθμό τους.

I. Και τούτο, διότι θέσεις όπως εκείνες περί της ουσιαστικής «παραγοντικής» «απορρύθμισης» της Οικονομίας και της επιτακτικής ανάγκης «απορρύθμισης» -κατ' ουσίαν αποδυνάμωσης- του κανονιστικού πλαισίου κρατικής παρέμβασης «καλό κράτος» εντός της «ωφέλιμης σύνταξης» διεθνούς οικονομικής πραγματικότητας, εμπεδώνοντας με αυτό τον τρόπο ένα είδος «επικυριαρχίας» του «οικονομικού» επί του «θεσμικού». Δηλαδή μιας «επικυριαρχίας», στο πεδίο της οποίας το οικονομικό γίγνεσθαι εξελίσσεται κατ' εξαίρεση με «ευέλικτα» αποφάσεις των Αγορών και των Τραπεζών που ερείδονται επί κανόνων, τους οποίους οι ίδιες «θεσπίζουν» δίχως ίχνος δημοκρατικής νομιμοποίησης. Και πολύ λιγότερο, ή και καθόλου, μέσω προσφυγής σε αποφάσεις των επιμέρους Κρατών και των Διεθνών Οργανισμών -συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς εκπόρπισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης- που λαμβάνονται σύμφωνα με δημοκρατικώς νομιμοποιημένους κανόνες δικαίου των Εθνικών Εννόμων Τάξεων, της Διεθνούς Εννόμης Τάξης και της Ευρωπαϊκής Εννόμης Τάξης. Αειπάρξ γι' αυτό, παραμένει πάντα επίκαιρη, καθότι κλασική, η ρήση του John Maynard Keynes -όπως του την αποδίδει ο Angus Deaton (Nobel Οικονομικών Επιστημών, το 2015)- κατά την οποία «το κρίσιμο πολιτικό πρόβλημα της Ανθρωπότητας συνίσταται στο πώς θα συνδυάσουμε τρία πράγματα: Την οικονομική αποτελεσματικότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη και την ατομική ελευθερία». Βεβαίως, ας αντικαταστήσουμε -δίκως να αλλοιώνουμε τη σκέψη του Keynes- στους καιρούς μας την «ελευθερία» με τα Θεμελιώδη Δικαιώματα του Ανθρώπου, in globo.

II. Για το πώς φθάσαμε σε αυτό το σημείο πολλά και «πολυπαραμετρικά» επιστημονικά επιχειρήματα συγκλίνουν και στην ακόλουθη, μεταξύ άλλων, εξήγηση: Λόγω της εγγενούς ιδιοσυστασίας της Οικονομικής Παγκοσμιοποίησης είναι προφανές ότι τα «αντανακλαστικά» της Οικονομίας, άρα των Αγορών και των Τραπεζών, κατά τη λήψη αποφάσεων κυρίως σε κρίσιμες περιόδους -όπως αυτή της παρατεταμένης βαθιάς οικονομικής κρίσης μετά το 2008, της οποίας έως σήμερα βιώνουμε τις επιπτώσεις- είναι ασυγκρίτως ταχύτερα από τα αντίστοιχα «αντανακλαστικά» των οργάνων των Κρατών, των Διεθνών Οργανισμών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αυτοθρόως δε και της Ευρωζώνης. Πολλώ μάλλον όταν η πολυτασική «καλαίσθησία» ενεπνεύσθη των Αγορών και των Τραπεζών, στο μέτρο που, ενώ δημιουργήθηκε ως «Οικονομική και Νομισματική Ένωση» ενείπε κατά κύριο λόγο -και σε πολλές περιπτώσεις αποκλειστικώς- ως «Νομισματική Ένωση». Κάτι πρωτόγνωρο για τα δεδομένα του καπιταλιστικού συστήματος εν γένει, αφού κατά τούτο ένα νόμισμα καλείται να επιβάλλει στον «αδέρφι» παγκόσμιο οικονομικό ανταγωνισμό δίκως το σταθερό οικονομικό υπόβαθρο μιας αποκεκλεδώς ενιαίας οικονομικής πολιτικής. Έτσι εξηγείται και το ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, «αρχιδιάκονος» του όλου τραπεζικού συστήματος της Ευρωζώνης, συνήθως σύρεται «καθυστερημένα» πίσω από τα «πατρογενή» των Αγορών και των Τραπεζών στη διεθνή οικονομική «κονίστρα».

III. Αυτό συνεπάγεται και το ότι εντός του Παγκόσμιου Οικονομικού Συστήματος οι Αγορές και οι Τράπεζες έχουν αρχιτεκτονικά ένα ισχυρότατο «τραπεζοκεντρικό» οικονομικό σύστημα, κατά τη λειτουργία του οποίου τα όργανά τους λαμβάνουν, και μάλιστα ανάλογα με τα δικά τους και μόνο συμφέροντα, αποφάσεις πολύ πιο γρήγορα από τα όργανα των Κρατών, των Διεθνών Οργανισμών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης. Με αποτέλεσμα οι αποφάσεις των τελευταίων, όταν εφαρμόζονται ορθοδόξως «κατάλληλης», να παίρνουν τα χαρακτηριστικά μιας απεγνωσμένης «άμυνας» έναντι των προηγούμενων «επιθέσεων» των οργάνων των Αγορών και των Τραπεζών. «Άμυνας» η οποία, κατά κανόνα, αποδεικνύεται από ανεπαρκής έως αμελητέα. Η δε οικονομική και κανονιστική «ισχύ» των ως άνω «πρωθυστέρων» είναι, λόγω της αντίστασης, άκρως δυναμικής, «ισχύ» της Οικονομικής Παγκοσμιοποίησης τέτοια, ώστε κάθε προσπάθεια των οργάνων του Κράτους, των Διεθνών Οργανισμών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης να προηγηθούν στο οικονομικό αυτό «ράλι» ή και να δράσουν καταστολικώς, ως προς τις αποφάσεις των Αγορών και των Τραπεζών, καθίστανται, a priori και σε μεγάλο βαθμό, καταδικασμένη σε αποτυχία.

IV. Οι προμνημονευόμενες τάσεις της Οικονομικής Παγκοσμιοποίησης διέπουν με ευκρίνεια ότι, όπως ήδη επισημάνθηκε, είναι κατά κανόνα τα ερείσματα της «Σχολής του Σικάγου» περί της «θείας κάρπου» της «απορρύθμισης» της Αγοράς και περί της ανάγκης ευρείας «απορρύθμισης» του κρατικού κανονιστικού «πλέγματος», μιας και ο, lato sensu, κρατικός παρεμβατισμός -ακόμη και περιορισμένος, ratione loci και ratione temporis, κατά το πρότυπο του Keynes- οφείλει να «υπακούεται» μπροστά στην «ευθυτία» των Αγορών και των Τραπεζών. Τούτο οδηγεί, περαιτέρω, στο ότι η «επιτακτική ανάγκη» ενίσχυσης του Τραπεζικού Συστήματος και εν γένει επιβίωσης των Αγορών -με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο να «πρωταγωνιστεί» στην επιφάνιση τέτοιων αντιλήψεων, όπου παρεμβαίνει κατά περίπτωση- απολήγει, μοιραίως, και στην υιοθέτηση πολιτικών μακροοικονομικής λιτότητας, παράλληλων με αυτές που εφαρμόζουν, «ευθυναγωγίζόμενα», αρκομένα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης -με πρώτη την Ελλάδα- ειδή και πάνω από δέκα χρόνια. Εν είδει μοιραίου «πτρδιού», τα εισόδηματα των εργαζομένων εξανεμίζονται με τη «συνέργεια» του «κλιμακίου» βάρους του δημόσιου και του ιδιωτικού χρέους και ενίοτε του πληθωρισμού, οι ανισότητες -που σε διεθνή κλίμακα παίρνουν τα σκήπτρα παρεμφερών ή ακόμη μεγαλύτερων ανισοτήτων Κρατών μεταξύ τους- διευρύνονται με «μεμπτική πρόοδο» και τα Κοινωνικά Κράτος Δικαίου, με επίκεντρο τα Εθνικά Συστήματα Υγείας των πλουτοκρατούμενων Κρατών, «τρέχει χωρίς φρένα» στον κατήφορο της κατάρρευσης.

V. Ποιος μπορεί, λοιπόν, να αμφισβητήσει -και οπωσδήποτε στην επιστήμη μας- ότι η κατά τα ανωτέρω «επικυριαρχία» του «οικονομικού» επί του «θεσμικού» επηρεάζει αρνητικώς, και δη πολλαπλώς, τους θεσμούς της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας ως εγγύησης της Ελευθερίας; Οι βασικοί της «πυλώνες», το Κράτος Δικαίου και προεκτάσεις το Κοινωνικό Κράτος Δικαίου, μαζί με τη δημοκρατικώς ιδρυμένη Αρχή της Νομιμότητας, τελούν υπό συνθήκες «απώλειας σπήριξης» στα οικεία κοινωνικά σύνολα. Η άσκηση των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου -με «καλοφώνο» τα Κοινωνικά Δικαιώματα που συνθέτουν τον πυρήνα της Κοινωνικής Δικαιοσύνης- απαδυναμώνεται επισθύνει, συμπαρασύροντας την πολύτιμη «ασπίδα προστασίας» υπέρ της αξίας του Ανθρώπου και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς του. Επέκεινα, οι οικονομικές ασθενίστερου περιθωριοποιούνται, η ανθρωπιστική διάσταση της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας μπαίνει πάνω στην «προκρούστεια κλίνη» του οικονομικού κυνισμού, η πραγματική «αρετσίλα» παραμερίζεται για χάρη της αφόρητης μετριότητας, η οποία νομοπλαστικώς επιβάλλει μιαν «απαγορευτική» «δικτατορία των μετρίων». Να γιατί η ρήση του Keynes που προαναφέρθηκε ήταν «προφητική» και δεν έχει χάσει τίποτα από την καυστικότητα της αλήθειας και, επομένως, του «κλασικισμού» της.

Και μια πρόσθετη, καταληκτική, επισήμανση: Δυστυχώς, πολλοί εκ των οικονομολόγων σήμερα -όπως και αν φιλοδοξούν να θεωρούνται «κορυφαίοι» διεθνώς- δεν αισθάνονται την ανάγκη να αντισταθούν στις «αιρετικές» των Αγορών και των Τραπεζών, προκειμένου αυτές να προσαρμοσθούν στα πρόσωπα που είναι συμβατά με τους θεσμούς και τους κανόνες της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας. Κατάπιν τούτου, αλοίαν και περισσότερο αναχαίζονται να «περιπαίρονται χύμα από τον άξονα» των αποτυπώσεων των προβλέψεών τους, επιχειρώντας να τις εξηγήσουν ή και να τις δικαιολογήσουν. Δίκως να αντιλαμβάνονται, ή και με το να υποτιμούν, ότι η ως άνω τακτική τους υπονομεύει το κύρος τους -ακόμη και όταν «στέφεται» με Nobel- και απλώς επιβεβαιώνει το ειρωνικό απόφθεγμα του βάσανου Καναδού συγγραφέα και εκπαιδευτικού Laurence J. Peter, κατά το οποίο «οικονομολόγος είναι ο ειδικός που θα ξέρει αύριο γιατί δεν έγιναν σήμερα όσα είχε προβλέψει χθες».